

Papegaaienziekte (Psittacose)

Informatie over de ziekte en de procedures van de NVWA voor vogelhouders en -handelaren

NVWA Incident Crisiscentrum (NVIC)
Telefoon: 088 223 3773
E-mail: vic@vwa.nl
www.nvwa.nl/

Inleiding

Deze folder geeft uitleg over wat de NVWA Incident en Crisiscentrum (NVIC) doet als bij uw vogels papegaaienziekte (psittacose) wordt vermoedt. Verder geeft deze folder algemene informatie over papegaaienziekte.

Informatie over de ziekte bij dieren

Algemeen

Papegaaienziekte wordt veroorzaakt door de bacterie *Chlamydia psittaci* die over de hele wereld bij vogels voorkomt. Niet alleen papegaaien (parkieten), maar ook pluimvee, duiven, eenden, kalkoenen, kanaries en andere vogels kunnen met de bacterie besmet zijn.

Papegaaienziekte is een zoonose. Dit betekent dat de bacterie kan worden overgedragen van dier op mens en bij de mens ziekte kan veroorzaken.

Overdragen van de bacterie

Bij vogels wordt de bacterie uitgescheiden via mest, snot en oogvocht. Besmetting van vogels gebeurt via direct contact met een besmet dier, via besmet mest/stof en/of besmette luchtdeeltjes. Door stress veroorzaakt bijvoorbeeld door warmte of transport, kunnen besmette vogels meer bacteriën gaan uitscheiden.

Ziekteverschijnselen bij dieren

Vogels kunnen de bacterie bij zich dragen zonder daar ziek van te zijn. Indien ze wel ziek worden kunnen de klachten variëren van zeer gering tot ernstiger, met oog- en neusuitvloeiing, gebrek aan eetlust, diarree en zelfs sterfte. De tijd tussen besmetting met de bacterie en de eerste verschijnselen van de ziekte bij vogels is gemiddeld 40-42 dagen.

Behandeling en schoonmaken

Als een vogel besmet is met papegaaienziekte, moet de vogel 6 weken behandeld worden met antibiotica. Ook alle contactvogels moeten behandeld worden. Het medicijn kan toegediend worden via voer of drinkwater, maar het kan ook ingespoten worden bij de vogel. Twee weken na het stoppen van de

behandeling wordt de vogel door het NVIC opnieuw getest om te controleren of de bacterie weg is. Monsters van deze vogels worden onderzocht op het Nationaal Referentie Laboratorium voor psittacose, het Centraal Veterinair Instituut (CVI) in Lelystad. Vogelverblijven moeten goed schoongemaakt worden. Het gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen (handschoenen, beschermende kleding, hoofdbedekking en mondkap) wordt geadviseerd. Om de besmettelijke deeltjes niet te laten verstuiven, is het verstandig het verblijf eerst nat te maken. Voor details over het schoonmaken kunt u de website van de NVWA raadplegen www.nvwa.nl.

Informatie over de ziekte bij mensen

In Nederland worden jaarlijks 30 tot 40 gevallen van ernstige psittacose bij mensen gemeld bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Mogelijk is dit aantal patiënten aan de lage kant, omdat de klachten niet altijd zo ernstig zijn dat mensen ermee naar hun huisarts gaan.

Overdracht ziekte van dier naar mens

De mens kan papegaaienziekte oplopen door direct contact met een besmet dier of door mestdeeltjes of stof in te ademen. Vooral bij het schoonmaken van hokken en kooien van besmette vogels kan de bacterie in de lucht terecht komen en ingeademd worden.

Ziekteverschijnselen bij mensen

De tijd tussen besmetting met de bacterie en de eerste klachten bij de mens is meestal 10 – 14 dagen.

Bij de mens verloopt de ziekte meestal zonder klachten of met lichte griepachtige klachten. De ziekte kan echter ook hoge koorts, hevige hoofdpijn en spierpijn en longontsteking geven, waarbij ziekenhuisopname nodig is. Mensen kunnen andere mensen over het algemeen niet besmetten.

Behandelen van ziekte bij de mens

Papegaaizenziekte bij mensen is met een antibioticakuur goed te genezen.

Voorkómen

Wanneer nieuwe vogels worden aangekocht is het verstandig deze eerst enige tijd apart te houden en ze te laten onderzoeken. Een goede hygiëne is belangrijk: de kooi of voliëre moet daarom regelmatig worden schoongemaakt. Verder is het belangrijk dat de vogels geen contact kunnen hebben met wilde vogels.

Aanvullende maatregelen

Wanneer papegaaizenziekte is vastgesteld bij een persoon neemt de GGD contact op met de patiënt en gaat na waar de besmetting mogelijk heeft plaatsgevonden. Het NVIC wordt alleen geïnformeerd over een besmetting bij de mens wanneer er een duidelijk contact met een vogel is of is geweest en de patiënt toestemming heeft gegeven voor het delen van de gegevens. De verdachte vogels worden dan door het NVIC onderzocht.

Afhandelingsprocedure verdenking door NVIC

In de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) staat dat papegaaizenziekte gemeld en bestreden moet worden. Het NVIC voert deze bestrijding uit.

Melding

Indien u, uw dierenarts of de GGD psittacose vermoedt, wordt dit gemeld aan het NVIC op telefoonnummer 045-5463188. Ook een laboratorium moet melden wanneer er uit een test of een ander onderzoek de aanwezigheid van Chlamydia psittaci wordt vastgesteld.

Officiële verdenking

Bij een officiële verdenking gaan wettelijke maatregelen van start die bedoeld zijn om te voorkomen dat de papegaaizenziekte verder wordt verspreid. U bent verplicht om aan deze maatregelen mee te werken.

De locatie waar de vogel is blijft "verdacht" totdat er bewijs is dat uw dieren geen papegaaizenziekte bij zich hebben.

Staatstoezicht op de volksgezondheid

Soms is er geen officiële verdenking, maar wel een vermoeden dat vogels papegaaizenziekte bij zich dragen op een locatie met een zogenaamde 'publieke functie', bijvoorbeeld een dierenwinkel of een vogelhandelaar. In dat geval kan het NVIC daar onderzoek doen op basis van het 'staatstoezicht op de volksgezondheid'. Er kunnen in deze situatie geen maatregelen worden opgelegd, maar inventarisatie en onderzoek van de vogels mag wel worden uitgevoerd. Hierbij wordt gewezen op de eigen verantwoordelijkheid om zelf maatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen. Aangeraden wordt in ieder geval om vogels die onderzocht worden niet te verhandelen. Als tijdens het bezoek blijkt dat er vogels besmet lijken te zijn met papegaaizenziekte, dan kunnen op dat moment de vogels wel een officiële verdacht status krijgen.

Afhandeling verdenking

Na een melding van papegaaizenziekte bij een vogel zal het NVIC zo snel mogelijk onderzoek doen om uit te zoeken of de vogel werkelijk papegaaizenziekte heeft. Er kunnen dan maatregelen genomen worden om te voorkomen dat de ziekte wordt overgedragen naar mens of dier.

Het NVIC stuurt een dierziektedeskundige naar de locatie met de verdachte vogel(s). Hij/ zij kijkt welke dieren ziek en gezond zijn en telt de aanwezige dieren (ook andere diersoorten). Ook informeert hij/zij of de betrokken mensen ziek zijn. Daarnaast verzamelt hij/ zij materiaal voor onderzoek. Dit materiaal wordt opgestuurd naar het CVI.

Uitslagen/ bevindingen

De eerste resultaten van het onderzoek zijn na minimaal 10 werkdagen bekend. U wordt hierover op de hoogte gesteld door het NVIC. Wanneer de testuitslag goed is heft het NVIC de verdenking op. De getroffen maatregelen komen dan te vervallen. Wanneer de testuitslag slecht is, krijgt

uw vogel(bestand) de status "besmet". Er gaan dan aanvullende maatregelen van start.

Maatregelen

Verdenking

Over de verdenking en de maatregelen ontvangt u een officiële brief. De burgemeester van de gemeente waar de verdachte vogel is gevonden en de GGD krijgen een kopie van deze brief. Tijdens de verdenkingsfase mag u geen vogels afvoeren.

Besmetting

Wanneer uit het onderzoek bij de vogel(s) blijkt dat de vogel(s) besmet zijn met papegaaizenziekte, zal het NVIC u onmiddellijk op de hoogte brengen. Tevens geven zij aan welke maatregelen verder nodig zijn. Uw vogel(s) moet(en) behandeld worden en het vogelverblijf moet schoongemaakt en gedesinfecteerd worden. Het NVIC neemt na afloop van de behandeling opnieuw materiaal af voor onderzoek. Indien de uitslag van het onderzoek goed is, wordt de "besmet" status opgeheven.

Kosten

De inzet van het NVIC, de dierziektedeskundige en het laboratoriumonderzoek worden u niet in rekening gebracht.

De behandeling van uw vogels is voor eigen kosten.

De medische behandeling die nodig is wanneer u klachten heeft van papegaaizenziekte, wordt altijd vergoed door uw zorgkostenverzekeraar. Bij volwassenen wordt wél het eigen risico belast.

Vragen

Mocht u na het lezen van deze folder nog vragen hebben, dan kunt u de website van de NVWA raadplegen (www.nvwa.nl -dierziekte). Tijdens kantooruren kunt u ook contact opnemen met het NVIC op telefoonnummer 088 223 3773. Indien u vragen heeft over papegaaizenziekte en uw eigen gezondheid kunt u de GGD in uw regio raadplegen (www.ggd.nl).